

První prokázané hnízdění výra velkého (*Bubo bubo*) v údolí Rožnovské Bečvy*The first confirmed breeding of the Eagle Owl (Bubo bubo) in the Rožnovská Bečva River Basin*Jaroslav Koleček¹⁾

¹⁾ Katedra zoologie a Ornitologická laboratoř, Přírodovědecká fakulta Univerzity Palackého, tř. Svobody 26, CZ-77146 Olomouc; e-mail: j.kolecek@email.cz

Moravský ornitologický spolek – středomoravská pobočka ČSO, Bezručova 10, CZ-75002 Přerov 1

Koleček J. 2012: První prokázané hnízdění výra velkého (*Bubo bubo*) v údolí Rožnovské Bečvy. / *The first confirmed breeding of the Eagle Owl (Bubo bubo) in the Rožnovská Bečva River Basin*. Zprávy MOS 70: 28–29.

Dne 24. 6. 2012 byla u Stříteže nad Bečvou (49°27' N, 18°03' E, kvadrát 6574, 450 m n. m.) ve vzrostlém smrkovém lese pozorována dvě vyvedená, poletující mláďata výra velkého. Přestože jsem lokalitu v uplynulých přibližně deseti letech pravidelně kontroloval, výry jsem zde nepozoroval. Jedná se zřejmě o první prokázané hnízdění tohoto druhu v údolí Rožnovské Bečvy. Je pravděpodobné, že ptáci na území hnízdí častěji, avšak hnízdění může unikat pozornosti.

The first breeding of the Eagle Owl in the Rožnovská Bečva River Basin was confirmed on 24th June, 2012. Two fledglings were observed in a spruce forest in the vicinity of Střítež nad Bečvou, Eastern Moravia, Czech Republic (49°27' N, 18°03' E, mapping square no. 6574, 450 m a. s. l.). Although I have visited this site regularly within the last ten years, the Eagle Owl was not observed. As the occurrence of Eagle Owls in this region has not been systematically monitored, it is possible that breeding is more frequent than known.

Keywords: Eagle Owl, breeding, river basin, Eastern Moravia

ÚVOD

Výr velký patří mezi druhy s evropským typem rozšíření. V České republice hnízdí na celém území, ačkoli nejnižším a bezlesým polohám se vyhýbá. V letech 1985–1989 a 2001–2003 byla početnost výra velkého v ČR odhadována přibližně na 600–950 párů (ŠŤASTNÝ et al. 2006). V Červeném seznamu ptáků ČR je výr velký řazen do kategorie EN – druhy ohrožené (ŠŤASTNÝ & BEJČEK 2003). Hnízdním prostředím je lesnatá krajina s dostatkem otevřených ploch, upřednostňuje skalnatá místa a kamenité stráně. Hnízdí jednou ročně, nejčastěji na skalních římsách, na zemi nebo na stromech. Od února do dubna samice snáší 1–5 vajec, na kterých sedí 34–36 dnů. Mláďata jsou plně vzletná přibližně po devíti týdnech. Potravu tvoří především rozmanité druhy obratlovců (HUDEC & ŠŤASTNÝ 2005). V okrese Vsetín patří výr velký mezi vzácné hnízdící druhy sov (PAVELKA & TREZNER 2001). V údolí

Rožnovské Bečvy je výskyt výrů v hnízdním období pravidelný, avšak nepočtený zejména v okolí Zašové a Zubřího. Přes příležitostnou kontrolu možných hnízdišť a opakovaná pozorování druhu v hnízdním období však v oblasti dosud hnízdění nebylo prokázáno (KRUPA 2009).

VÝSLEDKY

Dne 22. 6. 2012 kolem 18:00 jsem u Stříteže nad Bečvou (zeměpisné souřadnice 49°27' N, 18°03' E, kvadrát 6574, 450 m n. m.) ve vzrostlém smrkovém lese stáří 104 let pozoroval dospělého výra velkého. Pták seděl na smrku poblíž obsazeného hnízda čápů černých (*Ciconia nigra*) a ozýval se. Na místě jsem našel starší zbytky ježka (*Erinaceus* sp.). Ježci tvoří významnou složku potravy výrů a jejich zbytky bývají často nalézány v blízkosti hnízda (SUCHÝ 1990). Místo jsem navštívil znovu 24. 6. kolem 9:00 společně s Romanem Figuroou,

Petrem Kafkou a Jindřichem Sedláčkem. Tentokrát jsme zde krátce pozorovali dvě vyvedená, poletující mláďata. Hnízdo jsme však neobjevili. Reliéf má v místě pozorování mírný sklon a je bez skal a velkých kamenů. Severně orientovaný svah je výrazněji členěn stržemi ramen potoka, což pravděpodobně výrům pro zahníždění vyhovovalo. Přestože jsem lokalitu v uplynulých přibližně deseti letech každoročně v hnízdním období 1–2 × kontroloval, výry jsem zde nikdy nepozoroval.

ZÁVĚR

Nález je zřejmě prvním dokladem hnízdění výra velkého v údolí Rožnovské Bečvy. Je pravděpodobné, že ptáci na území hnízdí častěji, avšak vzhledem k tomu, že všechny potenciální hnízdní lokality nejsou každoročně cíleně sledovány, hnízdění může unikat pozornosti (viz KRUPA 2009).

PODĚKOVÁNÍ

Za cenné připomínky k rukopisu děkuji Petru Kafkovi a Lucii Turčokové.

LITERATURA

- HUDEC K. & ŠŤASTNÝ K. (eds). 2005: Fauna ČR: Ptáci II/2. Academia, Praha.
- KRUPA M. 2009: Výskyt výra velkého (*Bubo bubo*) v údolí Rožnovské Bečvy. *Acrocephalus* (Ostrava) 25: 102–103.
- PAVELKA J. & TREZNER J. (eds.) 2001: Příroda Valašska (okres Vsetín). ZO ČSOP 76/06 *Orchidea*, Vsetín
- SUCHÝ O. 1990: Výr velký (*Bubo bubo* L.) v Jeseníkách po deseti letech. *Zprávy MOS* 48: 7–32.
- ŠŤASTNÝ K. & BEJČEK V. 2003: Červený seznam ptáků České republiky. *Příroda*, Praha 22: 95–129.
- ŠŤASTNÝ K., BEJČEK V. & HUDEC K. (eds). 2006. Atlas hnízdního rozšíření ptáků v České republice 2001–2003. Aventinum, Praha.